

Fylkesmannen i Vestfold

Barne- og likestillingsdepartementet

Boks 8036 - Dep

0030 Oslo

Vår saksbehandler / telefon:
Elisabeth Vestbakke Haugen
33 37 24 08

Vår referanse:
2008/7299
Arkivnr: 723

Vår dato:
13.01.2009

Høring - forslag om lovfesting av krisesentertilbudet

Det vises til nevnte høringsutkast med svarfrist den 15.01.09. Høringssvaret følger den ønskede inndeling.

Fylkesmannen i Vestfold avgir slik høring:

1. Beskrivelse av dagens situasjon

Vestfold er et geografisk sett lite fylke med en svært variert kommunestruktur som, grovt sett, består av flere store (i norsk målestokk) byer langs kysten og en rekke befolkningsmessig mindre kommuner i innlandet.

Krisesentret i Vestfold drives i dag som en stiftelse og alle kommunene, bortsett fra Svelvik og Sande, som samarbeider med krisesentret i Drammensregionen, bidrar økonomisk.

2. Hva skal lovfestes og forankring av tilbudet

Det er Fylkesmannens syn at krisesentertilbudet for det første bør lovfestes, men dernest, at den kommunale plikten bør forankres i eksisterende lovverk.

Krisesentrene er i dag i overveiende grad private institusjoner, men utviklingen i retning av en nesten full offentlig finansiering illustrerer en utvikling der de fleste etter hvert har innsett at et slikt tilbud til ofre for vold i nære relasjoner bør være et offentlig ansvar.

Sosialtjenesteloven er etter vårt syn den mest hensiktsmessige hjemmelsloven, i motsetning til høringsnotatet, som argumenterer for en egen lov. Hovedargumentet synes å være at hjemling i sosialtjenesteloven vil medføre at søknad om tildeling på krisesenter/botilbud i så fall må følge de alminnelige regler for tildeling av sosiale tjenester, jf bestemmelser om tildeling av tjenester som enkeltvedtak, med tilhørende klageadgang, osv. Dette systemet, poengteres det, kan vanskelig oppfylle intensjonen med et krisesentertilbud, som er at brukere med akutt behov for hjelp mottar dette tilbudet umiddelbart, uten unødige spørsmål.

Vårt syn er at denne innvendingen ikke trenger å gjelde, dersom det gjøres eksplisitt unntak for den forvaltningsmessige håndteringen av krisesentertjenesten.

Vårt hovedpoeng er at de fleste andre argumenter i saken synes entydig å begrunne en forankring i sosialtjenesteloven. Dagens lokale begrunnelser for støtte til eksisterende krisesentre er jo i

overveiende grad at bevilgningene forklares med henvisning til kommunens forpliktelser etter sosialtjenesteloven. Denne loven regulerer, som påpekt i notatet, allerede mange slike tjenester som ofre for vold i nære relasjoner kan ha rett til. Notatet legger nettopp stor vekt på samordning og kjeding av tjenester til ofre med langvarige og sammensatte bistandsbehov. Da bør en nettopp ikke "flise opp" hjemmelsgrunnlaget på en slik måte at samordning kan vanskeliggjøres. Snarere kan det vel argumenteres for at sosialtjenesteloven nettopp kan trenge en eksplisitt åpning for tilbud om akutte lavterskeltilbud, der adgangen forvaltes på en annen og enklere måte enn tilgangen til de øvrige, ordinære sosiale tjenestene. Sosialtjenestelovens bestemmelser om blant annet samordning av kommunale tjenester og forankring av IP, der hvor behovet er langvarig og skal koordineres mellom flere tjenester, er gode grunner for å legge en kommunal plikt til å ha et krisesentertilbud til denne loven. Det samme er lovens bestemmelser som gjelder forebygging, samt råd- og veiledningsoppgaver. Fylkesmannen vurderer altså at personer utsatt for vold i nære relasjoner allerede er omfattet av blant annet sosialtjenesteloven og at dette bør tillegges større vekt enn høringsnotat gjør, se også punkt 6 nedenfor.

3. Kommunens ansvar og forankring av tilbudet

Innholdet samsvarer med dagens krisesentertilbud i Vestfold. Fylkesmannen i Vestfold har ingen merknader utover dette.

4. Målgruppe for krisesentertilbudet

Dagens krisesentre er ikke et tilbud egnet for kvinner med omfattende rus og psykiske problemer, selv om de erfaringsmessig er utsatt for vold. Krisesentrene har verken tilstrekkelig bemanning eller den kompetanse som kreves for å gi disse gruppene god nok oppfølging. Omfattende rus og psykiatri problematikk vil føre til økt kompetansebehov i forhold til dagens situasjon.

På hvilken måte skal kommunen forholde seg til disse kvinnene når de blir utsatt for vold i nære relasjoner og samtidig ikke kan benytte seg av et lovfestet krisesentertilbud? Krisesentrene har ikke henvisningsmyndighet og kan således komme i en situasjon hvor personer må avvises. Dette er ikke i tråd med lovforslagets intensjon.

Selv om loven må være kjønnsnøytral, finner Fylkesmannen å ville understreke at det er en selvfølge at det fysiske tiltaket er kjønnsdelt, slik det argumenteres for i høringsnotatet.

Hva angår personer uten lovlig opphold i landet, er det Fylkesmannens syn at det bør foreligge en forskriftshjemmel til hjelp for kommunenes fortolkning av ansvaret.

5. Kvaliteten i tilbudet og tilrettelegging for ulike brukergrupper

Dersom krisesentertilbudet blir lovfestet, kan det medføre re- og nyetablering av flere sentra. Vi mener derfor at departementet bør gi en forskrift om krav til kvalitet, både når det gjelder selve lokalene, sikring av lokaler og faglig kompetanse hos de ansatte, jfr. f.eks Forskrift om kvalitet i barneverninstitusjoner. Det er imidlertid viktig at kravene må stå i forhold til tilbudets målsetting og målgrupper og den plassen krisesentrene er ment å ha i den offentlige tjenestekjeden, som et lavterskeltilbud, ikke minst i akutte situasjoner, jf punkt 12 om økonomiske og administrative konsekvenser

Mange instanser arbeider i dag med ivaretagelse av barn som er utsatt for vold i nære relasjoner. Blant annet barnevernet, familievernkontor, politiet, helsestasjoner og skole for å nevne noen. Gjeldende lovverk har bestemmelser som har betydning for samarbeid mellom tjenester og koordinering av tiltak. Der hvor dette ikke skjer tilfredsstillende, er det sannsynlig å tro at det er et ressurs- og / eller kompetansespørsmål.

6. Samordning av tjenester

Prinsippet om samarbeid er allerede nedfelt i en rekke relevante lover, bla barneloven, sosialtjenesteloven, kommunehelsetjenesteloven og politiloven.

Etter helse- og sosiallovgivningen vil personer som har behov for langvarige og koordinerte helse- og / eller sosialtjenester, ha rett til individuell plan. Den del av kommunens helse- eller sosialtjeneste som brukeren først er i kontakt med, har en selvstendig plikt til å sørge for at arbeidet igangsettes, uavhengig av om brukeren mottar eller har mottatt bistand fra andre deler av tjenesteapparatet.

7. Taushetsplikt og opplysningsplikt

Fylkesmannen støtter dette punktet.

8. Politiattest

Fylkesmannen støtter dette punktet.

9. Internkontroll og kommunalt tilsyn

Fylkesmannen støtter dette punktet.

10. Statlig tilsyn

Fylkesmannen støtter dette punktet.

11. Forholdet til Svalbard

12. Økonomiske og administrative konsekvenser

Fylkesmannen støtter høringsnotatets vurderinger og konklusjoner på dette punktet, med følgende utdypinger. Usikkerheten knyttet til kostnadsberegningene synes nokså stor og anslaget over netto merkostnader på om lag 45 millioner kroner i økte årlige utgifter, samt omstillingskostnader og investeringsutgifter på hhv 13 og 15 mill kr kan fort vise seg å bli for lave. Lovfesting tenderer i seg selv til å generere kostnader, det offentlige tar det fulle og hele ansvaret, standardkrav, kvalitet og kompetanse virker i samme retning. Disse kostnadsøkningene må likevel ikke ses på isolert. Som regel vil de nettopp være konsekvenser av økt standard, økt tilgjengelighet, mer rettferdig geografisk fordeling, mer profesjonell bistand, dvs nettopp de hensiktene myndighetene ønsker å oppnå med lovfestingen. For at kommunene skal ta i mot og følge opp denne lovpålagte plikten til å yte et krisesentertilbud på en god måte, er det viktig at ressursrammen som settes av blir tilstrekkelig. Dette punktet fortjener en ny gjennomgang i proposisjonsarbeidet.

Notatet argumenterer både prinsipielt og praktisk for rammefinansiering av tilbudet, noe Fylkesmannen i Vestfold slutter seg til. Det er avgjørende viktig at kommunene kjenner seg igjen i den kostnadsnøkkelen som tas i bruk.

Med hilsen

Fylkesmannen i Vestfold

Mona Røkke
Fylkesmann

Grete Bjørang
fung. fylkeslege